

Vývoj citovanosti časopisu VTEI

Časopis Vodohospodářské technicko-ekonomické informace (VTEI) vychází již 63 let. Zároveň je to pět let od ukončení spolupráce s časopisem Vodní hospodářství a začátku vydávání časopisu VTEI v současné modernizované podobě. V úvodním slovu k číslu 4–5/2015, jež bylo prvním číslem vydaným v této nové podobě, psal Mark Rieder o tom, že každá změna představuje riziko. Je tedy vhodné se podívat, jestli se podařilo časopisu VTEI v jeho nové podobě uspět, či nikoli. K ověření, zda časopis VTEI zaznamenal požadovaný progres, bylo použito nástrojů bibliometrie. Bibliometrie se zabývá studiem kvantitativních aspektů produkce, rozšiřování a užití zaznamenaných informací [1]. Jedním z ukazatelů, který vypovídá o úspěšnosti odborného článku, je jeho citovanost v jiných odborných časopisech [2], proto byla zpracována citační analýza článků vydaných v časopise VTEI.

Metodika 17+ [3] v rámci bibliometrické analýzy používá dvě nejznámější citační databáze, a to Scopus a Web of Science. Pro výběr citovaných článků v časopise VTEI byly použity fráze „VTEI“, „Wat* manag* tech* and econ* info*“ a „vodohosp* technicko*“ pro vyhledávání v poli „Reference“ (databáze Scopus), resp. v poli „Cited Work“ (databáze Web of Science).

V případě fráze „VTEI“ a databáze Scopus bylo třeba ručně odfiltrovat několik záznamů, jež obsahovaly frázi „VTEI“ v názvu citovaného díla. V případě citační databáze Web of Science byly prohledávány všechny dostupné databáze.

V databázi Scopus bylo k 1. 1. 2021 nalezeno celkem 99 citací článků vydaných v časopise VTEI v období 1976 až 2020. V databázi Web of Science bylo nalezeno 75 citací článků vydaných v období 1968 až 2020. Pro další analýzu

byly použity údaje z databáze Scopus a výsledky této analýzy souhrnně ukazují *tab. 1*. Údaj „Počet citujících článků“ uvádí, v kolika člancích indexovaných v databázi Scopus byly v daném roce citovány články publikované v časopise VTEI, a údaj „Počet citací – citující články“ zase uvádí, kolik článků vydaných v časopise VTEI bylo v daném roce citováno (v jednom citujícím článku může být citováno i více článků z VTEI). Údaj „Průměrné stáří citace“ vyjadřuje průměrný rozdíl mezi letopočtem vydání citujícího a citovaného článku v příslušném roce, kdy k citování došlo. Údaj „Počet citovaných článků“ uvádí, kolik článků vydaných v daném roce v časopise VTEI bylo citováno v člancích indexovaných v databázi Scopus, a údaj „Počet citací – citované články“ říká, kolik získaly články publikované v daném roce v časopise VTEI celkem citací v člancích indexovaných v databázi Scopus.

Obr. 1 zobrazuje histogram doby od vydání článku v časopise VTEI po jeho citování v odborném časopise indexovaném v databázi Scopus. Dvě třetiny citovaných článků je citováno do čtyř let od jejich vydání a do sedmi let je citováno celých 90 % citovaných článků.

Nejčastěji citovaným článkem je s šesti citacemi článek autorů Viziny, Horáčka a Hanela o nových možnostech modelu Bilan z roku 2015 [4].

Databáze Scopus pokrývá více časopisů, proto není překvapením, že obsahuje více citací článků ve VTEI než databáze Web of Science. Potěšující je trend v citovanosti článků publikovaných ve VTEI. Před rokem 2009 dochází k namátkovému citování článků publikovaných ve VTEI, zatímco od tohoto roku je citován článek publikovaný ve VTEI každý rok, přičemž lze pozorovat stoupající

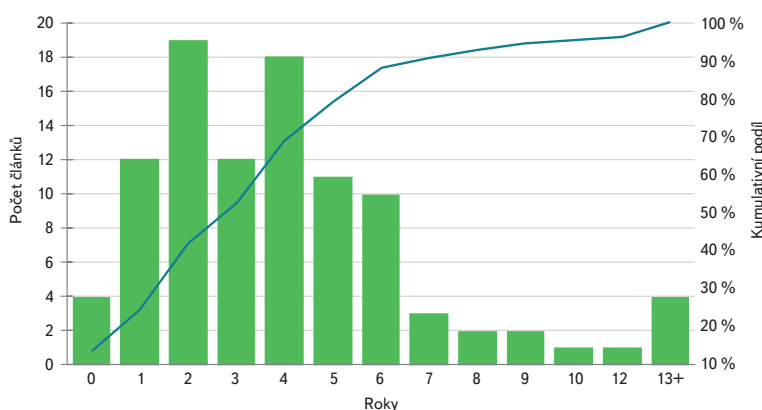
Tab. 1. Výsledky citační analýzy dle údajů evidovaných v databázi Scopus

Rok	Počet citujících článků	Počet citací – citující články	Průměrné stáří citace	Počet citovaných článků	Počet citací – citované články
2020	13	22	2,7	2	2
2019	11	16	5,1	2	4
2018	3	5	4,0	6	7
2017	7	7	3,1	5	5
2016	7	7	4,3	7	7
2015	4	4	4,3	7	15
2014	7	7	3	1	1
2013	4	5	4,2	5	6
2012	7	10	2,5	3	4
2011	1	2	2,0	8	9
2010	1	1	2,0	7	11
2009	2	4	31,5	4	9
2008	0	0	0	2	2
2007	0	0	0	3	3
2006	0	0	0	1	1
<2006	6	9	–	9	13

četnost citovanosti v posledních dvou letech. Méně potěšující se může zdát počet citovaných článků k počtu publikovaných článků. V časopise VTEI je v uplynulých pěti letech publikováno každý rok mezi 25 a 45 recenzovanými články. Pro hodnocení výsledků citační analýzy je třeba mít na paměti tyto skutečnosti:

1. Angličtina je v současnosti dominantním jazykem vědeckých publikací [5], a proto obě zmiňované databáze pokrývají zejména anglicky psané publikace.
2. Publikace v mateřském jazyce jsou mimo zemi původu čteny a citovány méně než v angličtině [6].
3. Časopis VTEI není primárně orientován na světovou akademickou obec, nýbrž na českou odbornou veřejnost a vědeckou komunitu.

Při uvědomění si těchto skutečností není podíl citovaných článků na úrovni 15 až 25 % vydaných článků v letech 2015 až 2018 špatný výsledek. Pro potenciální zahrnutí časopisu VTEI do databáze Scopus by se hodilo tento podíl ještě zvýšit.

Obr. 1. Doba mezi vydáním článku v časopise VTEI a jeho citováním v časopise indexovaném v databázi Scopus

Jedním z dalších ukazatelů, který vyjadřuje kvalitu časopisu, je impakt faktor, a to i přes to, že je mnohdy kritizován [7]. Impakt faktor se počítá jako poměr článků za dvouletí citovaných v následujícím roce po tomto dvouletí vůči vydaným článkům v příslušném dvouletí [8]. Podobně se počítá pětiletý impakt faktor [8]. Impakt faktor dnes počítá skoro každá indexační agentura, ale ve vědecké komunitě je uznávaný impakt faktor počítán z dat Web of Science. V roce 2020 byly ve Web of Science citovány čtyři články publikované ve VTEI v letech 2018 a 2019, zároveň bylo publikováno v tomto období 57 recenzovaných článků, tj. impakt faktor časopisu VTEI by byl 0,070. V roce 2019 by impakt faktor časopisu VTEI byl jen 0,014, v roce 2018 0,012, v roce 2017 pak 0,036. Pětiletý impakt faktor časopisu VTEI v roce 2020 by byl 0,070 (11 citací / 158 recenzovaných článků).

Příspěvek shrnuje výsledky analýzy citovanosti článků publikovaných v časopise VTEI na záznamech databáze Scopus. Je patrný nárůst citovanosti publikovaných článků, což svědčí o zvyšující se zajímavosti časopisu VTEI jako zdroje odborných a vědeckých informací. Celkově lze shrnout, že analýza citovanosti prokázala úspěšnou transformaci časopisu VTEI do moderního odborného časopisu, jenž přináší zajímavé příspěvky nejen pro odbornou praxi, ale i pro vědeckou komunitu.

Literatura

- [1] VAVŘÍKOVÁ, L. *Úvod do scientometrie* [on-line]. Praha: Ústav informačních studií a knihovnictví, FF UK v Praze. 2008. Dostupné z: https://sites.ff.cuni.cz/uisk/wp-content/uploads/sites/62/2016/01/9%C3%A9Avod-do-scientometrie_Vav%C5%99%C3%ADkov%C3%A1.pdf. 00000
- [2] DRÁBEK, P. *Scientometrie v praxi. Akademický bulletin* [on-line]. 1998, roč. 8, č. 2. ISSN 1210-9525. Dostupné z: <http://abicko.avcr.cz/archiv/1998/2/obsah/scientometrie-v-praxi.html>
- [3] RVVI. *Metodika hodnocení výzkumných organizací a hodnocení programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací* [on-line]. Č. j.: 21805/2016-OMP. Praha: Úřad vlády ČR. 2017. Dostupné z: <https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekcce=799796>
- [4] VIZINA, A., S. HORÁČEK a M. HANEL. *Nové možnosti modelu Bilan. Vodohospodářské technicko-ekonomické informace* [on-line]. 2015, roč. 57, č. 4–5, s. 7–10. ISSN 0322-8916. Dostupné z: <http://www.vtei.cz/2015/08/nove-moznosti-modelu-bilan/>
- [5] TARDY, C. *The role of English in scientific communication: lingua franca or Tyrannosaurus rex? Journal of English for Academic Purposes* [on-line]. 2004, roč. 3, č. 3, s. 247–269 [vid. 4. leden 2021]. ISSN 1475-1585. Dostupné z: [doi:10.1016/j.jeap.2003.10.001](https://doi.org/10.1016/j.jeap.2003.10.001)
- [6] MOSKALEVA, O. a M. AKOEV. *Non-English language publications in Citation Indexes – quantity and quality. In: Proceedings of the 17th conference of the International society for scientometrics and informetrics - ISSI2019* [on-line]. Roma: Edizioni Efesto, 2019, s. 35–46. ISBN 978-88-338-1118-5. Dostupné z: <http://arxiv.org/abs/1907.06499>
- [7] ŠPÁLA, M. *Impakt faktor – Dobrý sluha, ale špatný pán. Ikaros* [on-line]. 2006, roč. 10, č. 4. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <https://ikaros.cz/impakt-faktor-%E2%80%93-dobry-sluha-ale-spatny-pan>
- [8] CLARIVATE. *The Clarivate Analytics Impact Factor. Web of Science Group* [on-line]. [vid. 7. leden 2021]. Dostupné z: <https://clarivate.com/webofsciencelgroup/essays/impact-factor/>

Autor

Ing. Libor Ansorge, Ph.D.
ORCID: 0000-0003-3963-8290